

F.E.- Yalnız birşey var: Türkiye'de telif resimli çocuk kitaplarının başlaması ve gelişmesiyle birlikte, bir tarihten sonra pahalı olduğu için yeni çeviri ürünler pek gelmemiş. 60'lı yıllardan sonra Batı Jules Verne'leri basmayı bırakmış, biz hâlâ bu kitaplara devam etmişiz. Almanya'da bir konferans sırasında, bir İngiliz araştırmacı bayan Türkiye'de en çok neler çevriliyor, neler satıyor, diye sordu. Jules Verne dedim, irkildi. Jules Verne'den hâlâ ne alıyor çocuklarınız, dedi. Bence Jules Verne'den hâlâ birşeyler alınabilir, ama en çok çevrilenin Jules Verne olmasına irkilmesini de anlayabiliyorum. Jules Verne bir açıdan bugün ilginçliğini yitirmiş bir yazar. Şöyle ilginç bir olay da var: Jules Verne *80 Günde Devri Alem'i* yazarken devri alem 54 güne indirildi. 80 onun için ancak kitapta olabilecek bir rekor, bir kurguydu. Ama gelmek istediğim asıl konu şu: Dış ürünler Türkiye'de çeviri yoluyla bir tarihe kadar temsil edilebildi, bir yerden sonra temsil edilmedi. Örneğin *Canavarlar Ülkesinin Kralı*; bu kitabı Redhouse'un yayımlamış olmasını ben Türkiye'de bir hareket olarak görmüyorum. Bizde en çok satanlardan biri olan Blyton, yine dışarıdaki toplantılardan birinde çok aşağılandığına tanık olduğum bir yazar.

M.A.- Bizde *Pippi Uzunçorap*, Kaestner, *Pıtırıcıklar* da çok iyi sattı. Ve bunlar dönemde geldi, dönemde sattı.

F.E.- Söylemek istediğim, 60'lı yıllardan sonra çağdaş kitapların bir bölümüyle resimli kitaplar sürmedi. Bugün yeni kitapların çevrilmesi yine gündemde, *Çarli'nin Çikolata Fabrikası* çok çağdaş bir kitap ve hemen alınıp çevrildi. *Küçük Vampir* hemen çevrildi. Bu da olumlu bir gelişme tabii.

M.Ç.- *Bu çeviri etkinliğinin bizim çocuk edebiyatı üretimimize ne açıdan, ne ölçüde etkisi oldu?*

T.D.K.- Eğer yazar çocukluk döneminde o kitapları okumamışsa, eğer yazar yayıncı olup çocuk kitapları üzerine eğilmemişse hiçbir etkisi olmamıştır. Çünkü şimdi yaşını başını almış bir yazara hiçbir çocuk kitabını okutamazsınız.

M.A.- Ben bir Viyanalı çocuk kitabı yazarının evini gördüm, şaşırdım. Dünya çocuk literatürü oradaydı. Sonra ülkemizde bir yazarımızın evine gittim, yine şaşırdım. Sadece kendisiyle doluydu.

F.E.- Ben yayınevimde büyük bir arşiv oluşturdum. Amaç bir kütüphane yapmak değil, özel yayın arşivi. Orada yalnızca çocuk kitapları değil, çocuk edebiyatı üzerine Türkiye'de zannediyorum başka kimsede bulunmayan araştırmalar da var ve aşağı yukarı beş senedir aboneliklerimiz sürüyor. Bu konuda bir tür bilgi belge merkezi olarak düşündük. Çevirilerin bizde oluşan edebiyata etkisiyle ilgili olarak da şöyle bir gözlemim var: Bizde yayımlanmış kitapların (buna yayıncı olarak okuyabildiğim yayımlanmamışlar da dahil) hemen hemen hepsinin Batı'da bir tckabülünü buldum. *Pinnokyo* örneğin, bir nesnenin canlandığı, perisiyle, ahlâki değerleriyle klasikleşmiş bir tipi, bizde yazılmış bir üründe de bütün özellikleriyle görebiliyorsunuz. Ama böyle bir etkilenme olayı benim kafamda da tam açılmış değil, metni alıp ondan yararlanarak onun benzeri başka bir metin yazmak; bunun ölçütleri nedir, nereye kadar olabilir, bilemiyorum. Ben kendi kitabım için de söyledim, Sinbad var dedim. Ama şu kadar: Bir kartalın çocuğu uçurması var ki, Sinbad'da en cazip masalsal öge odur, çocuğun bir kartala tutunup derin bir çukurdan çıkması. Batı'da masallar kullanılıyor, ama başka birşey olarak verilmiyor; kitabı okuyan çocuk da biliyor, onun mesela *Kırmızı Başlıklı Kız* olduğunu.

M.Ç.- *Ülkemizde yapılan çocuk edebiyatı çevirilerinde uyarlamalara ne ölçüde gidili-*